

Anita Walsmit Sachs

Je tekent niet wat je ziet,
maar wat je wilt vertellen!

‘Ik houd van gedetailleerd werken zoals kristallen vaasjes met suiker erin en fluweel en zilver en vooral veel parelmoeren schelpen en verdorde bladeren.’

Transylvania Florilegium, dat de rijke en diverse flora van Transsylvanië in Roemenië bevat. Dit project werd eveneens ondersteund door ZKH de Prins van Wales. Beide florilegia bestaan uit twee indrukwekkende volumes met ieder meer dan 60 afbeeldingen van bloemen en planten op ware grootte.

Anita Walsmit Sachs is opgeleid aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag en begon oorspronkelijk haar carrière als fijnschilder. ‘Ik houd van gedetailleerd werken: kristallen vaasjes met suiker erin en fluweel en zilver en vooral veel parelmoeren schelpen en verdorde bladeren’. Ze bleek echter allergisch te zijn voor terpentijn en lijnolie en besloot zich te gaan wijden aan het aquarelleren. Toen zij een keer in de Hortus in Leiden zat te tekenen adviseerde Carla Teune (oud-hortuana) haar eens te gaan kijken bij het Nationaal Herbarium (tegenwoordig Naturalis). Daar kon zij een aantal maanden stage lopen bij Jan van Os, die daar wetenschappelijk tekenaar was. Daarna is Anita tot aan haar pensioen in 2013 dertien jaar lang hoofd van de afdeling wetenschappelijk tekenen van het Nationaal Herbarium geweest.

In het atelier van Anita Walsmit Sachs staat een botanische tekening van twee zonnebloemen op de ezel. Eén is van de achterkant getekend: een kleine bloem met een krachtige vlezige steel bezet met talloze kleine haartjes. De aquarelkleur is er al ingezet, een prachtig zonnebloemgeel. Van de grote bloem in vóóraanzicht zijn alleen nog de contouren in potlood geschetst. Het is net of de kleine met de grote aan het praten is. Anita: ‘Ik probeer er altijd een soort verhaaltje van te maken’.

[tekst] Dorine Plantenga [illustraties] Anita Walsmit Sachs

Anita Walsmit Sachs is een internationaal gewaardeerde botanisch tekenaar. Sinds meer dan 20 jaar maakt zij prachtige botanische tekeningen van bloemen en vruchten voor talloze nationale en internationale tentoonstellingen. In 2008 werd zij gevraagd deel te nemen aan het prestigieuze Highgrove Florilegium, dat de planten van Highgrove House in Gloucestershire, toebehorend aan ZKH Prins Charles, in kaart heeft gebracht. Tien jaar later nam zij, als één van de 40 botanisch kunstenaars, deel aan het

Jadebloem (*Strongylodon macrobotrys*) © Anita Walsmit Sachs

Wat onderscheidt een botanische tekening nu eigenlijk van een gewoon bloemenschilderij? Anita: 'Botanisch tekenen is het natuurgetrouw en correct weergeven van de eigenschappen van een bepaalde plant. Wanneer je naar de irissen van Van Gogh kijkt, dan kan iedereen natuurlijk zien dat die irissen zijn. Maar je kunt niet precies zien hoe de plant in elkaar zit. Dat kun je bij een botanische tekening wel. Vanaf de tekening of de aquarel moet je de plant eigenlijk kunnen determineren. Dat betekent niet dat je de bloem of plant gewoon moet kopiëren. Bijvoorbeeld die zonnebloem, die teken ik heus niet helemaal precies na. Ik maak een aantal nauwkeurige tekeningen van de plant en maak daar een compositie van. Zo dat de voorstelling duidelijk en natuurgetrouw is maar ook decoratieve waarde heeft. Je maakt in feite een reconstructie van de plant. Met andere woorden, je tekent niet wat je ziet, maar wat je wilt laten zien, wat je wilt vertellen! Daarbij werk ik het liefst met aquarelverf op papier of op perkament.

Wetenschappelijke tekeningen zijn meestal zwart-wit. Dit geldt zeker voor de reconstructies die gemaakt worden van bloemen uit oude herbaria. Die hebben immers hun oorspronkelijke kleuren verloren. Wel moet je alle onderdelen van een plant laten zien, de bladeren van de onder- en de bovenzijde, de bloem, de onderdelen van de bloem, de bloeiwijze, de vruchten en het zaad. Soms moet je de verdroogde plantendelen een beetje opkoken en dan kun je onder een stereomicroscop precies zien hoe het allemaal in elkaar zit'.

Anita vertelt met groot enthousiasme: 'Ik vind het geweldig dat de natuur en het weergeven van planten een oneindige bron van inspiratie zijn. Iedere keer vind ik het weer wonderbaarlijk als je een knop openmaakt, hoe kunstig de bloemblaadjes, de meeldraden en de stamper daarin opgevouwen zitten'.

'Ik vind het geweldig dat de natuur en het weergeven van planten een oneindige bron van inspiratie zijn.'

Dat enthousiasme kent iedereen die van Anita les heeft gehad in botanisch tekenen, aquarelleren of wetenschappelijk tekenen. Ze geeft reeds tientallen jaren les, onder andere in de Hortus in Leiden. Drie à vier maal per jaar kunnen maximaal veertien cursisten deelnemen aan de cursussen van vier of vijf dagen, die gegeven worden in de Tuinkamer in de Wintertuin boven de winkel en het restaurant. Deelnemers zijn botanici, illustratoren, liefhebbers van bloemen en planten, tuinarchitecten, maar ook bijvoorbeeld een jonge vrouw die tattoos zet en die natuurgetrouw bloemen wilde leren tekenen. Het botanisch tekenen dwingt je heel nauwkeurig te kijken en te observeren.

Veel cursisten bezien na een cursus met heel nieuwe ogen de natuurlijke omgeving, het eigen werk of hun tuin. Anita is er trots op dat een aantal van haar cursisten zelf professionele botanisch tekenaars zijn geworden, die internationaal contacten hebben, les geven en exposeren.

De eerste cursussen die Anita gaf waren een groot succes en ze was verbaasd dat er in Nederland geen organisatie van botanisch tekenaars bestond. Geïnspireerd door de Society of Botanical Artists in Engeland en de show van het Hunt Institute of Botanical Documentation in Pittsburgh - waarin Anita participeerde - richtte zij samen met een aantal toegewijde cursisten in 2006 de Vereniging van Botanisch Kunstenaars Nederland op. Jaarlijks organiseert de vereniging exposities met werk van haar werkende leden. Workshops en cursussen worden georganiseerd en voor de jaarlijkse masterclasses worden gerenommeerde botanisch kunstenaars uit de hele wereld uitgenodigd. De vereniging streeft naar een hoog artistiek en wetenschappelijk niveau van het geleverde werk en de participanten van de verschillende exposities worden volgens strikte criteria geselecteerd. De interesse voor het botanisch tekenen neemt toe en de organisatie is gegroeid tot een enthousiaste en hechte vereniging van meer dan 250 leden. De vereniging droeg Anita in 2016 voor voor een koninklijke onderscheiding in verband met haar werk op het gebied van onderwijs in en behoud van de botanische kunst, een voordracht die werd gehonoreerd.

Zie voor cursusdata in 2021 in de Leidse Hortus de agenda.

www.anitawalsmitsachs.com
www.botanischkunstenaarsnederland.nl

Acer © Anita Walsmit Sachs

You don't draw what you see, but what you want to tell!

Anita Walsmit Sachs is an internationally renowned botanical artist. She has been creating beautiful botanical drawings of flowers and fruit for countless national and international exhibitions for more than 20 years. Anita Walsmit Sachs studied at the Royal Academy of Art in The Hague and originally started her career in fine art, but when it became apparent that she was allergic to turpentine and linseed oil she focused on water colours instead. Once, when she was sitting drawing in the Leiden Hortus, Carla Teune (a previous curator) advised her to take a look at the National Herbarium in Leiden (now Naturalis), and she subsequently ended up becoming head of the scientific illustration department for 13 years. When Anita draws a plant she does not make an exact copy, but instead shows you what she wants to tell. She teaches many courses, including some in the Hortus, during which she inspires her students with her enthusiasm for nature. Together with a number of dedicated students she founded the Dutch Society of Botanical Artists in 2006.